

Laatu ja testaus

Muutamista erilaisista
asioista

1/2016

TestausOSY
Finnish Association of Software Testing

Julkaisija

Testauksen osaamisyhteisö TestausOSY

Julkaisupaikka

Verkko: <http://www.testausosy.fi>

Lehden arkisto

<http://www.testausosy.fi/magazine>

Lehti on laadittu vapaaehtoisvoimin.
Artikkelien oikeudet kuuluvat kirjoittajille.

Tekninen taittotyö: Matti Vuori

Kansikuva: Matti Vuori

Sisällysluettelo

3. Pääkirjoitus. *Matti Vuori*
4. Testaamista oman toimen ohella. *Tuula Pääkkönen*
6. Mitä ihmettä on systeeminen testaus? *Matti Vuori*
8. Scan Agile 2016 -kuulumisia. *Tuula Pääkkönen.*
10. Vuoden Testaaja 2015 on Maria "Lilli" Lillvik
12. Laadulla vai ilman? *Maria Lillvik*
13. ISO 29119 päivitetään standardisarjaksi 29120!

Pääkirjoitus

Matti Vuori

Vuoden Testaaja 2015 on valittu Tieturin ja TestausOSY:n yhteistyönä. Tällä kertaa valinta meni seuraavan vuoden puolelle, missä on ainakin se hyvä puoli, että kaikkien ehdokkaiden vuotta koskevat meriitit ovat täysin tiedossa. Valinnasta on juttu sivulla 10.

Saimme numeroon mukaan harvinaista herkkua! Uunituore Vuoden Testaaja 2015 Maria Lillvik kertoo omassa artikkelissa ajatuksiaan testauksesta ja laadunvarmistuksesta.

Numeron muilla artikkeleilla ei ole tällä kertaa yhteistä teemaa. Uusia kirjoittajia ei tällä kertaa saatu houkuteltua mukaan Mariaa lukuunottamatta, mutta ensi kerralla saamme kenties jutun sinulta tai kollegoiltasi?

Mielenkiintoisia lukuhetkiä!

Suomessa 1.4.2016

Testaamista oman toimen ohella

Tuula Pääkkönen, Kansalliskirjasto

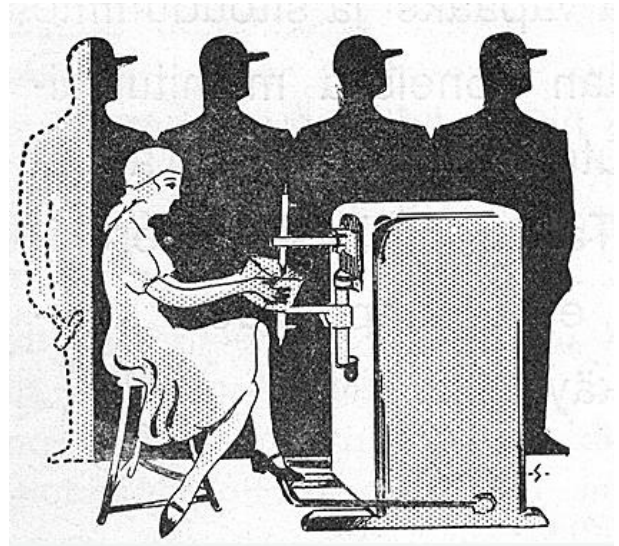
*Ei niin kaukaisessa tulevaisuudessa voi käydä niin, että enää ei olekaan puhtaasti perinteisiin testaa-
jan tehtäviin keskittyviä tekijöitä. Miten testaa-
mistaa voi tehdä tällaisessa ympäristössä ja mitä
seurauksia sillä on.*

Liki kymmenen vuotta sitten pidimme erään kollegan kanssa esityksen Tampereen Testauspäivillä 2006, testiautomaation sudenkuopista ja niiden välttämistä. Nyt olen töissä pienessä organisaatiossa, jossa taas jo lähtötilanne on erilainen. Koko organisaatiossa on nyt n. 250 henkilöä, joka yrityselämän puolella vastasi yhtä osastoa. Useampaa tietojärjestelmää tekee 4 henkeä, kun ennen yksi tietojärjestelmä saattoi jo yksistään vaatia 5-20 hengen työpanoksen kaikkine työn osa-alueineen (määrittely, toteutus, testaus).

Taustaa

Edellinen esimerkkini viittasi Nokia-nimiseen yritykseen, joka siinä muodossaan tapasi tehdä verkkoja, matkapuhelimia ja erinäisiä multimedia-palveluja. Suurimmillaan yritys oli yli 60.000 ihmistä, jotka toimivat maailmanlaajuisesti eri tehtävissä ja eri tuotteiden parissa. Suomessakin tekijöitä oli ainakin viidellä eri kampuksella. Itse olin ensin verkkopuolella (silloinen Nokia Networks) ja sitten viimeisimpänä puhelinpuolella IT-yksikössä. Toisaalta sitten päädyinkin liikkeensiirron myötä vielä isompaan yritykseen, jossa on yli 500.000 työntekijää, mutta se onkin jo toinen tarina.

Menestyksen aikaan prosesseihin ja järjestelmiin panostettiin, ja menetelmiä ja työkaluja kehitettiin aktiivisesti. Tällöin kohteena oli testaustyökalut erikoistuneille asiantuntijoille tai enimmillään koko yritykselle ja alihankkijoille, kun taas nykyään teemme palveluja kaikille, eli parhaimmillaan täysi-ikäiset laskien käyttäjiä voisi olla pari miljoonaa. Suomessa kuitenkin suurin osa työllistävistä yrityksistä on 0-4 hengen yrityksiä Tilastokeskuksen 2014 lukujen mukaan [4], joten työyhteisöjen konteksteissa on suuret vaihteluvälit.

Kuva 1 Karsa sähköhitsauskoneet, 01.01.1941, s. 1-2 [5]

Testausta pienesti

Kun voimavarat ovat rajalliset, silloin tehdään ne asiat, jotka pystytään. Tai kuten yleensä periaate onkin niin, että tärkeimmistä asioista lähtien, jotta kriittisimmät asiat löytyisivät. Kun tekijöitä on vähän, oma vastuu asioiden edistämisestä kasvaa. Kun löytää jotakin, jota ei tiedä, siitä on itse otettava selvää. Kun testaus tilattiin toiselta, niin pohdittiin strategiaa ja testauskohteita. Kun testaus tehdään itse, pohditaan yhtä lailla strategiaa ja testauskohteita.

”Pienesti testaamalla” huomaa, että aika pian testaus vie mennessään. On kiinnostavaa uppoutua järjestelmän syövereihin ja katsoa toimiiko se kuinka sen pitää ja millä ehdoilla. Ainut pulma onkin, että ketterissä menetelmissä riittää täysipäiväiseksi merkittyyä rooleja (tuoteomistaja, scrum master, kehittäjä) joihin ei riitä ihmisiä vielä testajaan lisäksi, jokaiselle projektille. Suositukset ovat siis suosituksia ja omaa työpäivää pääsekin soveltamaan eri tehtäviin, määrittelyyn, suunnitteluun, toteutukseen, ylläpitoon, dokumentointiin

ja asiakastukeen saakka. Takaisin siis aikaan, jolloin tehtiin pienellä tiimillä tehtiin samaa tuotetta, ideoita heitellen huoneessa toiselle. Tehtiin jatkuvaa integrointia ja käyttäjäpalautteeseen vastattiin itse suoraan. Toisaalta syy näihin oli myös se, että oltiin kehityksen alkuvaiheissa – kun järjestelmät laajenevat tällöin luonnollisesti tulee lisää välikerroksia, kun joka tasolta halutaan kerätä lisää tietoa.

Kuva 2 Tuulispää, 20.05.1910, no: 20, s. 7 [3]

Testaaja, luksustako?

Olen alkanut ajattelemaan, että testaus tai erityisesti omistautunut testaaja on projektille luksusta. On aivan mahtavaa lukea juttuja projekteista, joissa on oma testaaja tai jopa tiimi [2]. Kommunikointia tarvitaan enemmän, mutta useampi ihminen voi silti saada aikaiseksi enemmän vaikka aikaa menisi erilaisiin raportointivastuisiin ja palaverihin. Jos testaajaa ei ole, silloin kaikki projektissa pääsevät testaamaan omalla tavallaan, kehittäjästä tuotepäällikköön. Tällöin kaikilta menee hiukan aikaa testaamiseen ns. ”oman toimen ohessa”, mutta koska puhtaasti testaamiseen keskittyvää henkilöä ei ole, testaamisvastuu tulee kaikille. Tällöin testaamiseen voi mennä kauemmin, kun sitä ei kukaan voi tehdä täysiaikaisesti. Toisaalta hyötynä on tietoisuus oman tekemisen vaikutuksesta ja lyhyet, jopa yhden Skype-viestin mittaiset vikaraportointisyklit.

Perusprojektissa projekti yleensä suunnitellaan niin, että testaus on yksi listatuista tehtävistä (ylätasolla), mutta erillistä henkilöä siihen ei voi saada, ei edes lyhyeksi ajaksi, tällöin sitä tekevät kaikki joilla aika antaa myöten. Lisäksi testaus integroituu sprinteissä kaiken muun tekemisen ohien. Aina voisi testata enemmän ja aina eniten

kaivelee ns. ”helpot bugit” jotka pääsevät karkuun ja joita ei huomaa.

Hyvää taas onkin taas se, että kaikilla on luettavissa aidot käyttäjäpalautteet. Väliällä käyttäjän huomaaman oireen takana onkin virhe, esimerkiksi päätelaite- ja selainyhdistelmä, jolla jokin toiminto ei toimikaan. Oleellista on myös, että kehittäjät ymmärtävät, että turvaverkko on oma testaaminen ja testaaminen kehityksen aikana. Toisaalta ajoittain kaipaisi väliportaita palautteen ja tekemisen välille, koska palautteet voivat olla aina suhteellisen suorasanaisia.

Eteenpäin, paremmin, testaus

Tällä hetkellähän mantrana on, että pienet resurssit kasvattavat luovuutta. Ehkä ainakin niin, että hirveästi hyppimiseen aiheesta toiseen ei ole mahdollisuutta vaan täytyy keskittyä olennaiseen. Jokainen tilaisuus voi olla hetki edetä seuraavaan testattavaan asiaan. Moniajasta poisoppiminen vie aikansa, mutta tietoinen tekeminen ja aktiivinen uusien keinojen ja kikkojen soveltaminen esimerkiksi ajanhallinnassa voi juuri olla niitä keinoja, joilla omaa tuotetta, tekemistä tai menetelmiä voi parantaa edelleen.

Tuula Pääkkönen on toiminut ohjelmistokehityksen parissa yli 17 vuotta. Hän aloitti ohjelmistokehittäjänä, päätyi testauksen automatisoinnin kautta testaushallintatyökalujen pariin ja testausprosessien kehittämiseen. Nykyään hän on töissä tietojärjestelmäasiantuntijana Kansalliskirjastossa.

Lähteet

- [1] Tuula Jokiharju, Tuula Pääkkönen Test Automation Pitfalls in Huge Organization (2006) <http://www.cs.tut.fi/tapahtumat/testaus06/tuula.pdf> (Tampereen testauspäivät 2006)
- [2] Päivä 10: Suomen valtio / VRK (Käyttöliittymäsuunnittelija), <http://www.munblogi.fi/newbeta/tyopaikat-2/paiva-10-suomen-valtio-vrk-kayttoliittymasuunnittelija/>
- [3] <http://digi.kansalliskirjasto.fi/aikakausi/binding/1005517/articles/1572706?page=7>
- [4] Tilastokeskus, Suomi Lukuina, Yritykset http://tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_yritykset.html
- [5] Karsa sähköhitsauskoneet, 01.01.1941, s. 1-2 <http://digi.kansalliskirjasto.fi/pienpainate/binding/339289/articles/1534754?page=1>

Mitä ihmettä on systeeminen testaus?

Matti Vuori, Tampereen teknillinen yliopisto

Joitakin aikoja sitten Amazon.co.uk lähetti minulle mainoskirjeen kirjasta "Systemic Software Testing", jonka arveli kiinnostavan minua. Kävi ilmi, että sen nimistä kirjaa ei ollutkaan, vaan kirjan tietoihin kaupassa oli tullut kirjoitusvirhe. Oikea kirjan nimi oli Systematic Software Testing. Mutta mitähän sellainen systeeminen testaus olisi? Kehitelläänpä asiaa ja tehdään siitä vaikka uusi hype!

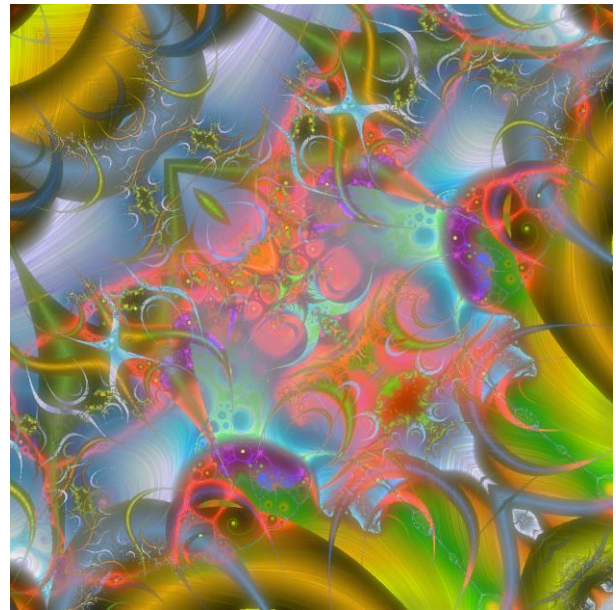
Systeeminen testaus terminä viittaa testaukseen, jossa liittyy systeemeihin eli järjestelmiin. Käytämme tässä jutussa useimmiten englanninkielistä termiä, koska samaa käyttää systeemiajattelukin ja tässä onkin kyse testauksesta, joka soveltaa eräänlaista systeemiajattelua.

Systeeminen testaus testaa aina ohjelmaa osana systeemiä tai tarkkaan ottaen se ei testaa ohjelmaa, vaan systeemiä, jonka osana on ohjelma. Eikö sitten tavallinen "järjestelmätestaus tee sitä"? Järjestelmätestauksessa on kontekstissa ohjelman järjestelmä, joka koostuu siihen integroiduista palasista. Systeemisessä testauksessa se integroitu kokonaisuus on osa jotain muuta järjestelmää.

Tämä on tärkeää, sillä mikään ohjelma ei koskaan toimi yksinään, vaan on aina osa jotain kokonaisuutta. Se kokonaisuus voi olla laajempi tekninen järjestelmä, työpaikan sosiotekninen järjestelmä, liiketoimintaa pyörittävä järjestelmä, kulttuurinen järjestelmä tai jokin muu.

Merkkejä systeemisyydestä

Tavanomaisessa testauksessa on merkkejä systeemisyydestä ja ne merkit ovat samalla hyvän testauksen tunnusmerkistöä. Tietojärjestelmien todellinen hyväksymistestaus käyttäjäorganisaatiossa ei tarkastele ohjelmaa toimintojen tasolla, vaan osana ihmisten arkea ja työprosesseja. Siis osana heidän sosioteknistä järjestelmäänsä. Sen

täydellinen ajatuksellinen vastakohta on ohjelmaan "an sich" keskittyvä ATDD, Acceptance Test Driven Development. Käytettävyydestestauksen suhteen on pitkään oivallettu, että siinä ei testata ohjelmaa, vaan ohjelman ja käyttäjän välistä suhdetta jossain käytön kontekstissa. Kyse on siis ihminen-tietotekniikka-järjestelmän testaaminen.

Hyvässä tietojärjestelmien end-to-end -testauksessa päästään lähelle tietotekniikan arkkitehtuurisen kokonaisuuden ja liiketoimintaprosessien muodostamaa järjestelmää.

Käyttäjäkokemuksen testaamisessa on läsnä sipulimainen systeemi, jossa on alimpana ihminen ja tietotekniikka, sitten ihmisen toimintajärjestelmä ja sen päällä kulttuurinen järjestelmä.

Toiminnallisuustestauksessa käyttäjätarinat ovat perinteistä "toiminnallista" vaatimusmäärittelyä systeemisempi lähestymistapa, mutta vasta skenaarit ja persoonat herättävät systeemin tasot henkiin "suorittamisesta".

Tietoturvatestauksen pitäisi aina olla systeemistä, sillä siinä ei koskaan mielenkiinto ole viimekädessä komponentissa, jossa on haavoittuvuus tai muu puute, vaan niissä tietosysteemin palasissa, joiden toiminta tai tiedot vaaraantuvat sen haavoittuvuuden kautta.

Asynkronisia järjestelmiä, joissa on monen aktorin vuorovaikutusta, pitää tarkastella kaoottisena systeeminä, jossa voi tapahtua mitä tahansa!

Voisi sanoa, että kaikissa näissä esimerkitapauksissa hyvin tehdyn testauksen ja huonon sellaisen lähtökohdat erottaa juuri systeemisyys. Samalla voidaan huomata, että mitä ylemmäs testauksen abstraktiotaso nousee, sitä enemmän testaukseen tulee systeemisyttä.

Kokonaisuuksien huomioon ottaminen

Systeemisyyden merkitystä korostavat monet seikat. Ensinnäkin tuotekehitys eroaa insinööri-työstä juuri siinä, että se ottaa kokonaisuuksia, systeemejä huomioon ja juuri sitä tarvitaan ns. näinä aikoina. Toisaalta, ympäristö on digitaalisten verkkojen ansiosta täynnä erilaisia yksittäisistä elementeistä koostuvia systeemejä ja jokaista elementtiä täytyy tarkastella osana kokonaisuutta, jotta voidaan tunnistaa ja käsitellä sen erilaiset vaikutukset, joista keskeisimpiä ovat tietoturvallisuuden ja yksityisyyden suojaan liittyvät seikat.

Näihin liittyy se systeemisyyden yksi ajatus, että systeemeitä on eri tasoisia ja on oltava tietoinen siitä, millä tasolla toimitaan. Tietoisuus siitä auttaa tekemään oikeita asioita ja optimoimaan kokonaisuutta, eikä osia. Tämä tarve liittyy sekä kehitettäviin asioihin että kehittämisen toimintatapoihin. Jos ymmärretään, että ollaan systeemissä, joka tuottaa hyötyä asiakkaan liiketoiminnalle, ymmärretään asiakkaan etu systeemin keskeiseksi tavoitteeksi ja osataan tehdä oikeita ja perusteltuja kompromisseja esim. teknisen laadun ja aikataulun välillä. Aikoinaan sellaiset kompromissit on nähty heikkona laatuajatteluna, mutta silloin ei ole oivallettu, että väärä mentaalinen malli systeemitasosta tuottaa vääriä tulkintoja: mikä on insinööri-työn laadussa heikkous, voi olla asiakaspalvelun laadussa vahvuus. Ja asiakas ei osta insinööri-työtä, vaan sitä, mistä kokee saavansa eniten hyötyä.

Systeemisyyden tunnusmerkkejä:

- ”Ekosysteemin” tunnistaminen.
- Asiakkaan systeemin, kontekstin ja tilanteen ymmärtäminen.
- Kokonaisuuden ajattelu.
- Oikealla abstraktiotasolla toimiminen.
- Arviointi yhtä pykälää toteutusta ylemmällä tasolla.
- Toiminnan tarkastelu, ei tekniikan.
- Realismi, vuorovaikutusten tarkastelu, ei harhaluuloja hallinnasta.
- Egoton globaalien optimien hakeminen, ei paikallisia optimointeja.
- Ymmärrys, että optimaalisen kokonaisuuden yksikään osa ei ole optimaalinen sinänsä.
- Riski- ja luotettavuusajattelu.

Systeeminen testausajattelu ei ole helppoa, koska testauksella on niin vahva asioiden eristämisen kulttuuri ja samalla taipumus tarkastella asioita vain tekniseltä kannalta, toki myös teknisenä järjestelmänä eikä vain sen elementteinä.

Tarve uudelle ymmärrykselle

Ajattelun uudistamisessa tarvitaan niiden systeemien ymmärtämistä ja mallinnuskykyä. Miten voi testata laadukkaasti skenaarioita, ellei ole kykyä luoda hyviä sellaisia? Miten testataan liiketoimintajärjestelmän kokonaisuutta, ellei ymmärretä liiketoimintaa. Yhteistyö, monijalkainen osaamisprofiili ja toiminnan analysoinnin ja mallintamisen taidot ovat arvossaan. Niiden takana tarvitaan teknologiarealismia, ”maailmallisia tietoa” ja riski- ja luotettavuusajattelua.

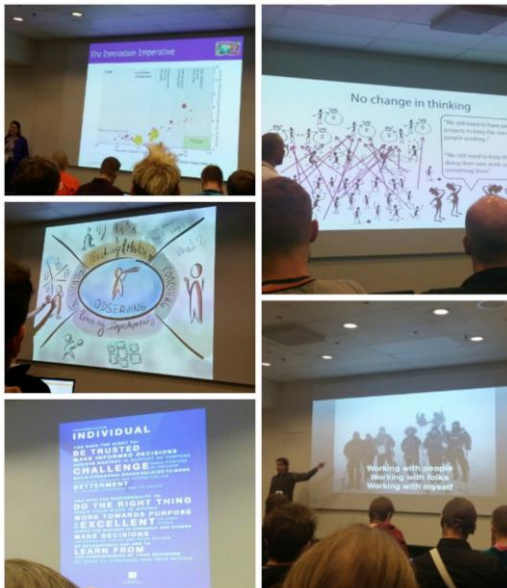
Kuulostaa siltä, että systeeminen testaus on äärimmäisen tärkeä paradigma, joka kuuluu jokaisen testaavan mentaaliseen apparaattiin!

Matti Vuori tekee parhaillaan testausosaamiseen liittyvää väitöskirjaa Tampereen teknillisellä yliopistolla. Siinä on iso rooli erilaisilla kontekstien ja toimintajärjestelmien malleilla.

Radikaalisen ketteryuden takana näytti olevan ihmisiin luottaminen – annetaan ihmisille mahdollisuus ns. motivaatio 3.0 –periaattein onnistua ja mahdollistetaan se. Pekka näyttikin työntekijöiden todistuksia, ja kaikki olivat siitä innoissaan, että saivat enemmän aikaa ja olivat itsenäisiä tekemisissään, jopa sille tasolle, että kukin sai valita tiimensä ja tiimi taas käytetyt teknologiat. Kuulosti tosin myös, että vapaus ei ole johtanut kaaokseen, vaan yhtenäinen visio ja tahtotila on pitänyt tuoteidean ja tekemisen koherenttina.

Zalando oli myös tehnyt itselleen omat säännöt, ns. #techconstitution ja pelisäännöt: <https://github.com/zalando/zalando-rules-of-play>. Techconstitutionissa on sanottu yksilön, tiimin ja yrityksen kannalta asiat joihin panostetaan ja jotka luovat yhteisen mallin jolla yritys toimii. Lisäksi hauska oli kuulla myös avoimuudesta, johon yrityksessä uskotaan:

“When you die, everything you have left is your stone and everything you have open sourced”

Kuva 2 Kuvia esityksistä

Retrospectives from outside IN oli Aki Salmen esityksen otsikko, ja tässä päästiinkin kiintoisasti

vertailemaan kuinka ketteryys ja ryhmädynamiikkaan vaikuttavat tekijät ovat samanlaisia puhuttiin sitten luontovaelluksista tai ohjelmistokehityksestä.

Puhujan mukaan Scrum Masterin vaikeimmat tehtävät ovat: *“working with people, working with folk and working with myself”* – jossa tuleekin hyvin eri roolien merkitykset ja tulkinnat hyvin katettua. Toisaalta mieleen tuli myös Wiion kommunikoinnin lait, erityisesti *“viestintä yleensä epäonnistuu, paitsi sattumalta”*. Esimerkiksi scrumin käyttöönotto voi tuoda organisaation kipupisteet esille, joten tuntosarvien on oltava koholla ja tunnusteltava varovaisesti, jotta kunkin ihmisen *“tunneympäristöstä”* jäisi mielikuva.

From Tayloristic to Agile organization oli Ran Nymanin ja Aki Tikan yhteisesityksen aihe. Kiintoisasti esityksessä käytettiin yritysesimerkkejä läpi [1] ja peilattiin eri johtamistapoja ja niiden karikkoja ja mahdollisuuksia. Pohdittiin sitä, voiko johtajuusongelmia ulkoistaa ja mitä siitä taas voi seurata. Tässä esityksessä vinkattiin useita kiinnostavia kirjoja strategioista ja johtamisesta joista pyrittiin löytämään väyliä ketterään organisaatiomalliin.

Summa summarum

Kiintoisa päivä, jossa ohjelma oli hyvä kuin myös sivukeskustelut tauoilla. Painopiste ainakin oman kokemukseni perusteella oli johtamisessa ja organisoinnissa. Näkökulmat vaihtuivat suoraan yrityksistä, konsultointitaloihin ajatuksiin, joilla kokemuksia useammista yrityksistä. Kaikki tekeminen on ihmisistä kiinni ja yhä tärkeämpää on johtaminen, silti unohtumatta itseohjautuvuutta että yhteistyö tiimin sisällä. Testausaiheita ei tällä kertaa ollutkaan, joten odottelenkin tämän vuoden Tampere Goes Agile -tapahtumaa, jossa on perinteisesti ollut testausaiheisiakin esityksiä.

Lähteet

[1] <http://www.enterprise-garage.io/2015/12/case-study-how-nokia-lost-the-smartphone-battle/>

Vuoden Testaaja 2015 on Maria "Lilli" Lillvik

Vuoden Testaaja 2015 on Maria Lillvik Symbiolta. Vuoden Testaaja valittiin nyt 9. kerran ja sen myönsivät yhdessä Tieturi ja TestausOSY.

Vuoden 2015 palkinto oli monella tapaa erityislaatuinen. Palkinto on aikaisemmin jaettu Tieturin testaustapahtuman yhteydessä keväisin. Vuonna 2015 testaustapahtumaa ei järjestetty ja samalla siirtyi vuoden testaajankin valinta. Tieturissa myllersi organisaatiomuutokset syksyllä 2015, joten Vuoden Testaajaa ei vielä kukaan päästy valitsemaan. Keväällä 2016 saimme kuitenkin ehdokasasettelun ja äänestyksen valmiiksi ja Vuoden Testaajaksi 2015 ylsi Maria "Lilli" Lillvik.

Äänestysaikaa oli 3 viikkoa ja ehdokkaina oli voittajan lisäksi **Jussi Rautio**, **Elina Söderblom**, **Kari Kakkonen** ja **Atte Kettunen**. Myös muut ehdokkaat ansaitsevat tunnustuksen, sillä he ovat kaikki raudanlujia ammattilaisia, alansa huippuja. Heitä on myös nimenomaan ehdotettu Vuoden Testaajaksi.

Mariaa vuoden testaajaksi ehdottanut työkaveri Juha Pomppu kuvaili Mariaa näin:

"Maria (Lilli) Lillvik on toimistomme ja asiakasprojektimme aurinko, joka rautaisella laadunvarmistusosaamisellaan auttaa asiakkaitamme luomaan käyttäjäystävällisempiä tuotteita ja palveluita. Tänä päivänä tuotteiden ja palveluiden luominen on tiimityötä, johon jokainen ammattilainen tuo osaamisensa; niin käytettävyyssuunnittelijat, kehittäjät, testaajat kuin loppuasiakkaat.

Maria sisäistää tuotekehitykseen muuttuneen maailman ja positiivisella asenteellaan auttaa tiimejä työskentelemään paremmin ja menestymään yhdessä. Maria on toiminut useassa erilaisissa asiakasympäristöissä ja projekteille niissä yksityisellä kuin julkisella puolella. Hän on testannut kaikenlaisia järjestelmiä, kuten mobiili- ja verkkopelejä, pankki- ja vakuutusjärjestelmiä, koulujen oppimistyökaluja ja interaktiivisia Window Shopping-näyteikkunoita."

Vuoden Testaaja 2015 Maria Lillvik vierellään vasemmalla TestausOSY:n Kari Kakkonen ja oikealla Tieturin Ora Hanttu

Symbiolaiset valitsivat Marian myös hänen ammattitaitonsa, tiimityötaitojensa ja positiivisen energiansa ansiosta Symbio Value Award ehdokkaaksi 2016 seuraavin perusteluin:
"Pitkän linjan testausammattilainen, joka aina jakaa hymyillä ja kylvää positiivisuuden auraa ympärilleen. Ymmärtää hyvin asiakasta ja osaa ottaa asiakkaan parhaan loistavasti huomioon päivittäisessä laadunvarmistustyössä."

Vuoden Testaaja 2015 -äänestyksessä ääniä annettiin yhteensä 473 ja Lilli sai näistä äänistä yli puolet. Lilli kertoikin olleensa yllättynyt ja iloinen jo ehdolle pääsystä.

Voittajaa juhlistimme pienimuotoisella kahvitilaisuudella. Marian lisäksi paikalla oli TestausOSY:n ohjausryhmän jäsen ja FiSTBin puheenjohtaja Kari Kakkonen, Tieturin Portfolio Manager Ora Hanttu sekä Marian ehdolle ehdottanut Juha Pomppu. Voittaja oli paitsi iloinen voitostaan, kertoi kokemuksistaan ja halustaan oppia koko ajan lisää. Keskustelu kääntyikin välillä koulutukseen, sertifiointeihin ja testauksen maineeseen Suomessa.

Vuoden Testaaja tittelin lisäksi Maria Lillvik yllätettiin 1 500 € koulutusrahalla, jonka hän voi käyttää valitsemilleen Tieturin kursseille!

Onnea Marialle, joka pääsee nyt 9. jäsenenä Vuoden Testaaja -voittajien kerhoon. Palkinnon voi saada vain kerran – kerran vuoden testaaja, aina vuoden testaaja!

Vuoden Testaaja 2016 valitaan jo ensi syksynä, jolloin Tieturi järjestää myös testaustapahtuman.

Mikä on Vuoden Testaaja?

Vuoden testaaja on vuosittain jaettava testauksen tunnustuspalkinto. Valinnan järjestävät yhteistyössä Tieturi ja TestausOSY.

Vuoden Testaaja -kandidaatin tulee olla:

- inspiroinut kollegoitaan tai muita organisaatioita yhä parempaan testaukseen
- tuonut testauksen ajatuksia ja trendejä maailmalta mukaan suomalaiseen testaukseen
- henkilö on vaikuttanut myönteisesti testauskulttuurin kehittymiseen omassa organisaatiossaan
- henkilö on vaikuttanut testaustoiminnan tuloksellisuuteen (testauksen kattavuus, löydettyjen vikojen määrä jne.) omassa yrityksessään tai yhteisössään
- tehnyt testaukseen liittyviä innovaatioita, rationalisoivia parannuksia tai kehittänyt uudenlaisia tapoja tehdä testausta
- vaikuttanut testauksen ammattikunnan syntyyn maassamme
- vaikuttanut suomalaisen testauskulttuurin ja testaajien ammattikunnan kehittymiseen suotuisasti
- TAI muilla tavoin parantanut testauksen toteuttamismahdollisuuksia

Aiemmat Vuoden Testaajat:

2014: Jarkko Tauriainen (Prove)

2013: Minna Aalto (Knowit)

2012: Antti Niityviita (Prove Expertise)

2011: Jussi Kesti (Nice-Business Solutions)

2010: Tero Jyrinki (Endero)

2009: Ville Vuorenoja (Digia)

2008: Erkki Pöyhönen (Tieto)

2007: Nina Janhunen (Endero)

Laadulla vai ilman?

Maria Lillvik, Symbio

Kannattaako laadunvarmistuksesta maksaa, kun projektissa on alan parhaat kehittäjät tekemässä taikojaan?

Tuotteen kehittäminen valmiiksi on kuin ison palapelin rakentamista. Tuotteessa on kenties monta rajapintaa joiden pitäisi keskustella keskenään, välittää viestiä eteenpäin ja vastaanottaa toisen sanomaa. Helppoa eikö totta? Äkkiseltään se kuulostaa siltä. Kuinka varmistua siitä, että viestit kulkevat oikeisiin paikkoihin oikeassa muodossa? Monta kertaa törmää todellisuudessa siihen, että palapelin rakentamiseen budjetoidaan kyselemättä, kun taas testaamiseen ja laadunvarmistukseen keskitytään siinä vaiheessa jos jää rahaa. Tällä tavalla varmistetaan se, että taattua ylimääräistä, budjetoimatonta rahanmenoa on tiedossa. Yleisimmin testaus halutaan tehdä itse. Kyllä me se osataan, mehän käytämme tuotetta itse päivittäin. Totta toinen puoli. Se, millä tavalla loppukäyttäjä tuotetta testaa, poikkeaa ammattitaitoisen laadunvarmistajan näkökulmasta aika paljon. Monta kertaa olen tämän todennut käytännössä omista projekteistani. Yleisimmin ongelmakohta on kommunikointi virheraportoinnissa. Loppukäyttäjät kirjaavat virheitä tasolla: ”Tämä ei toimi, korjatkaa!” Siinä vaiheessa, kun kehityspuoli kysyy tarkentavia kysymyksiä, niihin harvoin osataan vastata. Aikaa ja rahaa kuluu koko ajan, turhaan.

Omasta mielestäni ammattimaista testaajaa voi verrata simultaanitulkiksi. On tilanteita, joissa kehittäjät ja tuotteen tilaaja puhuvat täysin eri kieltä. Silloin tarvitaan tulkkausapua. Paras oma-kohtainen kokemukseni tähänastisella urallani on ollut työskentely projektissa, jossa kehittäjät ja mainostoimiston pääsuunnittelija sekä graafikot tekivät yhteistyötä. Molemmat osapuolet olivat oman alansa asiantuntijoita. Yhteinen kieli vain puuttui. Siinä missä graafikko kuvaili tuntemuksiaan ja fiiliksiään, kehittäjä luki selontekoa kysymysmerkin muotoisena. Apuun tarvittiin simultaanitulkki, joka osasi kuunnella taiteilijan esittämän ongelman ytimen ja kirjoittaa sen virheraportille kehittäjän ymmärtämään muotoon.

Oma haasteensa oli tulkata kehittäjien kommentit taiteelliseen ajatusmaailmaan sopiviksi.

Testaa ”jotain”

Sinähän olet testausalan ammattilainen, kyllähän sinun pitäisi tietää mitä testata, eikö se kuulu sinun toimenkuvaasi? Kuulostaako tutulta? Tällaisiin kommentteihin törmää aina ajoittain. Johtuuko se siitä, että olen nainen ja naiset osavat kuulemma aina kaiken vai voisiko taustalla piillä enemmänkin se, että vieläkö ei ole oikein sisäistetty sitä, mitä testaus ja laadunvarmistus todellisuudessa tarkoittavat?

Eihän tuota muutosta tarvitse testata, siihen tuli vain pienenpieni muutos yhteen kohtaan? Säästetään aikaa ja laitetaan vaan suoraan tuotantoon! Toinen surullinen kommentti, joka sitkeästi elää projektista toiseen. Halutaan säästää aikaa ja rahaa, mutta todellisuudessa otetaan tarpeeton riski ja pahimmassa tapauksessa koko järjestelmä jäätyy tuosta pienenpienestä muutoksesta kriittisessä paikassa.

Kannattaako laadunvarmistuksesta maksaa, kun on alan parhaat kehittäjät tekemässä taikojaan? Yksikään taikuri ei ole vielä osannut ennustaa, miten käy siinä vaiheessa, kun rajapinnat alkavat kommunikoimaan keskenään. Mitä varhaisemmassa vaiheessa laadunvarmistus ja testaus otetaan prosessiin mukaan, sitä parempi on lopputulos. Vastaukseni kysymykseeni on, kyllä kannattaa!

Maria Lillvik on Vuoden testaaja 2015. Hän on ansioitunut testausasiantuntija, testauspäällikkö, kouluttaja sekä työkaluvastaava. Työkokemusta IT alalta yli 8v.

ISO 29119 päivitetään standardisarjaksi 29120!

(STT 1.4.2016)

ISO/IEC/IEEE 29119-standardisarja on monien asiantuntijoiden mielestä uraa-uurtava parannus testaustoimintaan, koska se mahdollistaa kaikkien testauksen osa-alueiden vakiinnuttamisen ja harmonisoinnin parhaita käytäntöjä soveltaen.

Standardisarjan osat ovat

- ISO/IEC/IEEE 29119-1:2013 – Concepts & Definitions (56 s.)
- ISO/IEC/IEEE 29119-2:2013 – Test Processes (59 s.)
- ISO/IEC/IEEE 29119-3:2013 – Test Documentation (127 s.)
- ISO/IEC/IEEE 29119-4:2015 – Test Techniques (139 s.)
- ISO/IEC/IEEE 29119-5 – Keyword Driven Testing (vielä julkaisematon)

Standardisarjan kehitystä on tehty perusteellisesti vuodesta 2007. Sen ensimmäiset osat julkistettiin vuonna 2013 ja yksi osa julkistettaneen tänä vuonna.

Standardisarja on kuitenkin kokenut jonkin verran vastustusta. Esimerkiksi haku Twitteristä hashtagilla #stop29119 kertoo standardin saaneen jonkin verran kritiikkiä. Kehitystyössä mukana oleva ja t standardointijärjestöt ovatkin siksi päättäneet tehdä koko standardisarjalle välittömän päivityksen.

”Uuden sarjan 29120 suunnittelu aloitetaan jo tänä vuonna”, kertoo ISO:n laatustandardeista vastaava johtaja Stor Large. ”Päivitys perustuu alan uusimpaan osaamiseen. Standardin osat laaditaan myös aiempaa perusteellisemmin, jotta ne vastaisivat teollisuuden tarpeita uudella yksi-

tyiskohtaisuuden tasolla. Tämän vuoksi uudistuksen arvellaan kestävän aiempaa hieman kauemmin – päivitetyn standardisarjan julkistuksen odotetaan tapahtuvan vuonna 2026.” Large toteaa myös, että samalla standardin kaikkien osien sivumäärä kasvaa noin kaksinkertaiseksi, mikä lisää standardin painoarvoa perusmetriikoita käyttäen noin 100 %. Samalla standardisarjaa täydennetään kahdella uudella osalla:

- ISO/IEC/IEEE 29120-6 – Test process for testing in startup companies (n. 200 sivua).
- ISO/IEC/IEEE 29120-7 – Standard test cases for exploratory testing (n. 300 sivua).

Large arvioi, että standardisarja palvelee uudistuksen jälkeen sitä soveltavien yritysten tarpeita pitkälle tulevaisuuteen. Kansantaloudellisia vaikutuksia ei myöskään voi väheksyä, sillä auditointi-, konsultointi- ja koulutusliiketoimintojen odotetaan kasvavan samassa suhteessa ja uusia työpaikkoja syntyneekin näille aloille merkittävä määrä.

